

**UCHWAŁA Nr XXI/178/08
RADY GMINY GORZYCE
z dnia 6 sierpnia 2008 roku**

w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Czyżowice

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, ze zmianami)

Rada Gminy Gorzyce

uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Czyżowice, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

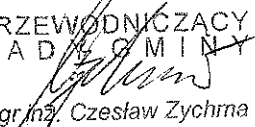
Uchyla się Uchwałę Nr XVII/155/08 RADY GMINY GORZYCE z dnia 28 lutego 2008 roku

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

mgr inż. Czesław Zychra

RADA GMINY
GORZYCE

Plan Odnowy Miejscowości Czyżowice do roku 2015

Gmina Gorzyce

styczeń 2008; Aktualizacja – lipiec 2008

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
[Signature]
mgr inż. Czesław Zychma

Spis treści

1	Wstęp	3
I	Charakterystyka miejscowości	5
2	Charakterystyka miejscowości	6
2.1	Ogólne informacje o miejscowości	6
2.2	Rys historyczny	7
2.3	Demografia	8
2.4	Zagospodarowanie przestrzenne	11
2.4.1	Uwarunkowania geograficzne	11
2.4.2	Walory geologiczno — klimatyczne	11
2.4.3	Zagospodarowanie terenu	12
2.5	Uwarunkowania gospodarcze	12
2.6	Skomunikowanie miejscowości	13
2.7	Infrastruktura techniczna	14
2.7.1	Gospodarka wodno-ściekowa	14
2.7.2	Ciepłownictwo i elektroenergetyka	15
2.8	Obiekty zabytkowe i pomniki przyrody	15
2.9	Fauna i flora	16
2.10	Turystyka i rekreacja	17
2.11	Infrastruktura oświatowo-kulturalna	19
2.12	Aktywność społeczności lokalnej	22
2.12.1	Chór „Moniuszko“	22
2.12.2	Koło Gospodyń Wiejskich	23
2.12.3	Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Czyżowicach	23
2.12.4	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Perspektywa“ w Czyżowicach	24
2.12.5	Ochotnicza Straż Pożarna	24
2.12.6	Stowarzyszenie Sportów i Sztuk Walki „Czarny Smok“	24
2.12.7	LKS „Naprzód Czyżowice“	24
3	Analiza SWOT	26
3.1	Mocne Strony	26
3.2	Słabe strony	27
3.3	Szanse	28
3.4	Zagrożenia	28

4	Planowane kierunki rozwoju i główne zadania do roku 2015	29
4.1	Cel strategiczny oraz priorytety i kierunki rozwoju miejscowości	29
4.2	Projekty kluczowe	30
II	Charakterystyka planowanej inwestycji	32
5	Opis przedsięwzięcia głównego	33
5.0.1	Wiejski Dom Kultury w Czyżowicach	33
5.0.2	Uzasadnienie i zakres rzeczowy projektu	34
5.0.2.1	Remont dachu z malowaniem sali	35
5.0.2.2	Wymiana okien i roboty towarzyszące	35
5.0.2.3	Renowacja parkietu	36
5.0.2.4	Zakup kotary	36
5.0.2.5	Zakup krzeseł	36
5.0.2.6	Zakup aparatury nagłaśniającej	36

Rozdział 1

Wstęp

Czyżowice to jedno z większych sołectw powiatu wodzisławskiego i najliczniejsze pod względem liczby mieszkańców sołectwo Gminy Gorzyce (3 262 mieszkańców). Czyżowice położone są w bezpośrednim sąsiedztwie Wodzisławia Śląskiego, około 14 km od przejścia granicznego w Chałupkach. Miejscowość należy do najprężniej rozwijających się sołectw, zarówno w skali Gminy Gorzyce, jak i powiatu wodzisławskiego. Dążąc do realizacji długofalowej strategii spójnego i zrównoważonego rozwoju miejscowości, władze Gminy, w porozumieniu z władzami Sołectwa podjęły decyzję o opracowaniu Planu Odnowy Miejscowości, który ułatwi efektywne zarządzanie rozwojem Czyżowic w perspektywie kilkuletniej. Jeden z elementów opracowania Planu Odnowy Miejscowości stanowiło spotkanie z partnerami społecznymi, które odbyło się 15 stycznia 2008. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele władz Gminy i Sołectwa oraz przedstawiciele ważniejszych instytucji funkcjonujących w miejscowości. Spotkanie umożliwiło pozyskanie cennych informacji dotyczących bieżącego funkcjonowania miejscowości, a także planów rozwojowych na nadchodzące lata. Uspołeczniona formuła opracowania Planu Odnowy Miejscowości pozwoliła na przygotowanie dokumentu w obiektywny sposób definiującego aktualną sytuację miejscowości i zachodzące w niej procesy, a także odzwierciedlającego rzeczywiste potrzeby mieszkańców i ich oczekiwania w zakresie rozwoju miejscowości. W pierwszej części opracowania zebrano informacje charakteryzujące obecną sytuację w miejscowości. Diagnoza sytuacji w miejscowości została ujęta w trzech sferach: przestrzennej, gospodarczej i społecznej, co stanowi odniesienie do trzech głównych aspektów funkcjonowania miejscowości. Na podstawie części diagnozującej, wykorzystując materiały uzyskane podczas spotkania warsztatowego z partnerami społecznymi, przeprowadzona została analiza mocnych i słabych stron miejscowości oraz szans i zagrożeń, jakie występują w jego otoczeniu, ujętym zarówno w znaczeniu bezpośredniego sąsiedztwa, jak i szerszego układu zależności regionalnych. Biorąc pod uwagę bilans strategiczny miejscowości przygotowany w ramach analizy SWOT, sformułowano Cel Strategiczny rozwoju Czyżowic, który przedstawia się następująco: *Osiągnięcie spójnego rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości dzięki efektywnemu wykorzystaniu potencjału mieszkańców oraz sprawnemu połączeniu roli lokalnego ośrodka przedsiębiorczości z funkcją turystyczno-rekreacyjną.* Cel Strategiczny obejmuje trzy komponenty stanowiące o znacznym potencjale rozwojowym Czyżowic:

- *mieszkańcy miejscowości* — dynamika działania, zdolność mobilizacji i duża aktywność społeczności Czyżowic były wielokrotnie podkreślane podczas opracowywania Planu Odnowy Miejscowości jako kluczowy element stanowiący o sile miejscowości;

-
- *walory krajobrazowe* — dzięki dużemu zalesieniu i stopniowemu rozwojowi infrastruktury turystycznej (ścieżki rowerowe), miejscowość wykazuje naturalne predyspozycje do rozwoju swojej roli jako ośrodka turystyki lokalnej;
 - *przedsiębiorczość* — na terenie Czyżowic funkcjonuje strefa aktywności gospodarczej oraz zarejestrowanych jest aż 250 podmiotów gospodarczych, dzięki czemu miejscowość uzyskała status lokalnego ośrodka przedsiębiorczości.

Co istotne, w przypadku Czyżowic, funkcja turystyczno-rekreacyjna i rola lokalnego ośrodka przedsiębiorczości nie tylko nie są wobec siebie konkurencyjne, ale bardzo dobrze się uzupełniają, dzięki naturalnemu rozdzielaniu przestrzennemu obu funkcji – tereny atrakcyjne turystycznie i strefa przedsiębiorczości położone są po różnych stronach ulicy Wodzisławskiej, która funkcjonuje jako naturalny pas rozgraniczający. Cel Strategiczny został w dalszej części opracowania podzielony na trzy priorytety, odpowiadające trzem sferom funkcjonowania miejscowości: przestrzennej, gospodarczej i społecznej, co stanowi także nawiązanie do części diagnozującej niniejszego opracowania. Trzem priorytetom rozwojowym odpowiada dziesięć kierunków działania, które umożliwią efektywne zaplanowanie, sterowanie i monitorowanie rozwoju miejscowości. Zdefiniowane dla miejscowości Kierunki Działania będą realizowane poprzez konkretne projekty. Kilka projektów istotnych dla rozwoju miejscowości, ujętych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy Gorzyce, zostało wymienionych w opracowaniu. Ostatnia część Planu Odnowy Miejscowości została poświęcona opisowi inwestycji, która w skali miejscowości została uznana za kluczową. Kompleksowy remont i doposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Czyżowicach zostało uznane za inwestycję mającą charakter priorytetowy, ze względu na funkcję centrum kulturalnego miejscowości, jaką w Czyżowicach pełni Dom Kultury. W WDK Czyżowice odbywa się wiele wydarzeń kulturalnych, imprez okolicznościowych oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W tej placówce cykliczne spotkania mają między innymi chór, koło gospodyń wiejskich, miejscowe koło Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, a także prowadzone są zajęcia sportowe i kulturalne. W związku z pogarszającym się stanem technicznym obiektu, władze gminy w porozumieniu z dyrektorem WDK oraz środowiskami lokalnymi, podjęły decyzję o realizacji działań, które pozwolą placówce zachować status miejsca ogniskującego życie kulturalne społeczności lokalnej.

Część I

Charakterystyka miejscowości

Rozdział 2

Charakterystyka miejscowości

2.1 Ogólne informacje o miejscowości

Miejscowość Czyżowice jest jednym z największych sołectw Gminy Gorzyce oraz Powiatu wodzisławskiego. Zlokalizowana jest w północnej części gminy, na północ od głównego traktu komunikacyjnego wiodącego z Rybnika, przez Wodzisław do Chałupek i Bohumina. Obecnie wieś rozpościera się na obszarze 783 hektarów i liczy ponad 3 tysiące mieszkańców. Nie najlepsza klasa gruntów ornych (IV, V klasa) sprawia, iż rolnictwo jest na niskim poziomie. Miejscowość jest stelefonizowana i zwodociągowana. W budowie jest również kanalizacja i gazociąg. Miejscowość posiada własny herb w postaci skrzyżowanych kosi i cepa, z umiejscowionymi pośrodku grabiami. Dodatkowo, jak wskazują źródła historyczne, godło od 1800 r. do dnia dzisiejszego widnieje w herbie gminnym Gorzyc. Do największych atutów miejscowości zaliczyć można:

- dogodne położenie lokalizacyjne – 5 km od Wodzisławia Śląskiego oraz 14 km od przejścia granicznego w Chałupkach,
- bogatą infrastrukturę społeczną, w skład której wchodzi m.in.: przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum, ośrodek zdrowia, apteka oraz liczne prywatne praktyki lekarskie, a także prężnie działający Wiejski Dom Kultury,
- jeden z najwyższych w regionie wskaźników przedsiębiorczości, oraz sprawnie działająca i wciąż rozwijająca się strefa gospodarcza,
- stale polepszające się symptomy w strukturze demograficznej miejscowości,
- ekspansywny rozwój budownictwa jednorodzinnego,
- atrakcyjne walory rekreacyjno-przyrodnicze,
- bogata oferta usług gastronomicznych,
- wysoka aktywność lokalnej społeczności,
- dobrze rozwinięta promocja miejscowości (m.in.: własna strona internetowa, poczówki promujące sołectwo).

2.2 Rys historyczny

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie dzisiejszej gminy Gorzyce pochodzą z epoki kamienia (mezolitu i neolitu), świadczą o tym wykopaliska archeologiczne (Czyżowice, Rogów, Olza, Bluszczów) w postaci siekier, toporów, ozdób itp. Pierwsze informacje o istnieniu Czyżowic pochodzą jednak z drugiej połowy XII wieku. Miejscowość pojawia się wówczas w dokumencie dotyczącym wsi dziesiętnych dla Kolegiaty św Krzyża w Opolu pod nazwą „Czykowice“. Obecna nazwa wywodzi się od mieszkańca wsi zwanego Czyż i pojawia się dopiero w dokumentach z roku 1652. Prawdopodobnie, stara wieś Czyżowice umiejscowiona była w zachodniej części wsi na wzgórzu zwanym „Czaczą“. Według legendy, stał tam średniowieczny zamek, pełniący funkcje obronne. W czasie najazdów nieprzyjaciół, uległ on jednak zapadnięciu. Pierwotnie, miejscowość liczyła trzy domostwa z 16 mieszkańcami, położone nad strumykiem płynącym na wschód (prawdopodobnie dzisiejsza dzielnica Czyżowic zwana „Kaczy Dół“). Dalsze lata przynoszą zarówno wzrost liczby mieszkańców jak również zmianę struktury wsi. Od 1515 roku Czyżowice stają się własnością Państwa Stanowego Wodzisław w wyniku wyodrębnienia majątków feudalnych z dawnych księstw Śląskich. Wieś podzielona była wówczas na trzy części. Północną stronę wioski zamieszkiwali gospodarze, którzy konnymi zaprzęgami m.in. obrabiali role i wozili drewno do lasu, południową część gospodarze i zagrodnicy trudniący się pracami polnymi, natomiast środkowa część należała do chałupników wykonujących wszelkiego rodzaju prace ręczne i polne. Dzięki dogodnym uwarunkowaniom przyrodniczym w postaci licznych zbiorników wodnych duże znaczenie w życiu wsi zaczęła zajmować hodowla ryb. Z czasem była ona doskonała i rozwijana na szeroką skalę poprzez budowę całych ciągów stawów i pojawienie się przesadkowej hodowli karpia (XVw). Z tego okresu pochodzą zachowane do dnia dzisiejszego wały usytuowane w dolinie biegnącej po północnej i wschodniej stronie wsi. Największe z nich mieszczą się w dzielnicy zwanej „Pendzich“ oraz po zachodniej stronie Czyżowic obok „Belskiej Kępy“. Bogate tradycje usługowe potwierdza pojawiająca się w 1680 roku pierwsza wzmianka o istnieniu karczmy oraz młyna wodnego na Pendzichu, który czynny był do roku 1952. Wiek XIX przynosi dla Czyżowic liczne zmiany administracyjne. Do roku 1818 miejscowość należy do powiatu pszczyńskiego, a później do nowo powstałego powiatu rybnickiego. Od roku 1820 następuje uwłaszczenie chłopów w Czyżowicach i sąsiednich okolicach, co spowodowało rozdrobnienie większych gospodarstw. Gospodarze stali się wówczas właścicielami gruntów i dowolnie dysponowali swoją ziemią. Czyżowice w tym czasie należały do Rejencji Opolskiej. Mieszkańcy mówili wyłącznie po polsku i niemal w całości byli wyznania katolickiego. Koniec XIX i początek XX wieku to dla Czyżowic okres licznych ulepszeń infrastrukturalnych. W 1873 roku oddano do użytku mieszkańców Katolicką Szkołę Podstawową składającą się wówczas z 2 sal lekcyjnych, kuchni oraz 3 mieszkań dla nauczycieli. Pod koniec lat 90-tych XIX wieku budynek poddany zostaje remontowi i przebudowie. W 1912 roku naprzeciw starej szkoły, którą przekształcono na mieszkania dla nauczycieli, wybudowano nowy budynek szkolny. Istotnym udogodnieniem dla mieszkańców było powstanie w latach 1884 – 1886 kolei na odcinku Wodzisław – Chałupki, budowanej przez Spółkę Akcyjną „Wilhelmsbahn“. Pierwszy pociąg przejechał przez Czyżowice 1.10.1886 r. W 1919 – powstaje przystanek kolejowy na Pendzichu. W 1935 wieś zostaje zelektryfikowana, a w 1939 wybudowana zostaje kaplica. Wojna obeszła się z Czyżowicami bezlitośnie. Częściowemu zniszczeniu uległa m.in. kaplica i szkoła. Pierwsze prace remontowe po zakończeniu wojny rozpoczęły się bardzo szybko. W 1946 roku oddano do użytku wiernych pierwszy na ziemi rybnicko-wodzisławskiej kościół, powstał również cmentarz.

2.3. DEMOGRAFIA

W latach osiemdziesiątych oddano do użytku kaplicę cmentarną i salkę katechetyczną. Intensywne prace remontowe szkoły rozpoczęto od 1950 z inicjatywy ówczesnego kierownika — Wincentego Woźniaka. Powstało wówczas m.in. boisko szkolone, sala gimnastyczna, kancelaria i pomieszczenia magazynowe z kotłownią centralnego ogrzewania. Z 1957 r. pochodzi pierwsza wzmianka o budowie kopalni w Czyżowicach o roboczej nazwie „Kopalnia Anna południe“, której planowe otwarcie miało odbyć się w 1971 roku. Wykonano 3 szyby, jednak eksploatacji zaniechano, ze względu na duże stężenie metanu. Kopalnię ostatecznie zasypano w 1989 roku. Lata 80-te i 90-te XX wieku to dla Czyżowic lata intensywnych prac budowlanych i powstania licznych inwestycji. W 1984 roku nastąpiła elektryfikacja sieci kolejowej, rozpoczęta została również budowa wodociągów, którą ostatecznie oddano do użytku mieszkańców w 1992 roku. Kolejne lata przyniosły rozbudowę infrastruktury publicznej. W 1993 roku otwarty został Wiejski Dom Kultury, a w następnych latach m.in. sala gimnastyczna przy Publicznym Gimnazjum oraz nowy kościół parafialny p.w. Chrystusa Króla. Od 1997 roku wioska jest strefonizowana i częściowo skanalizowana.

Rysunek 2.1: Kościół p.w. Chrystusa Króla

Źródło: www.czyzowice.net

2.3 Demografia

Czyżowice stanowią wraz z Turzą Śląską najliczniejsze sołectwa w Gminie Gorzyce. W 2007 roku miejscowość zamieszkiwało 3.262 osób, co stanowi ponad 16 % populacji całej gminy. W przeciągu siedmiu ostatnich lat liczba mieszkańców stale wzrasta, co przedstawia poniższy wykres. Dowodzi to, iż Czyżowice są atrakcyjnym miejscem do osiedlania się, o czym świadczy ekspansywny rozwój budownictwa jednorodzinnego. Pozytywny wpływ na to zjawisko ma dogodna lokalizacja w bliskim sąsiedztwie Wodzisławia Śląskiego, bardzo wysoki wskaźnik przedsiębiorczości wraz z aktywnie działającą strefą przemysłową, bogato wyposażona infrastruktura społeczna, dobrze rozwinięta sieć usług gastronomiczno-handlowych, oraz atrakcyjne tereny rekreacyjne.

W ostatnich latach w Czyżowicach można również zaobserwować największy wskaź-

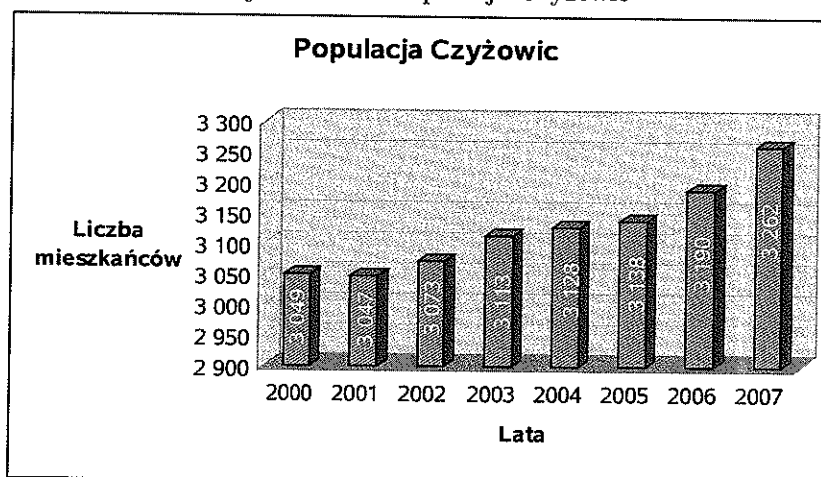
2.3. DEMOGRAFIA

Tablica 2.1: Ludność Gminy Gorzyce

Lp.	Sołectwo	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	Belsznica	1 102	1 091	1 078	1 085	1 088	1 082	1 101
2	Bluszczów	923	924	933	934	937	944	942
3	Czyżowice	3 047	3 073	3 113	3 128	3 138	3 190	3 262
4	Gorzyce	2 469	2 442	2 483	2 487	2 497	2 522	2 501
5	Kol. Fryderyk	1 141	1 083	1 093	1 105	1 111	1 124	1 111
6	Osiny	544	667	675	680	684	688	680
7	Gorzyczki	1 581	1 582	1 578	1 593	1 598	1 607	1 595
8	Olza	1 679	1 670	1 691	1 694	1 701	1 705	1 695
9	Odra	393	387	391	391	393	387	387
10	Rogów	2 884	2 887	2 892	2 905	2 915	2 941	2 930
11	Turza Śl.	2 994	3 052	3 067	3 085	3 094	3 103	3 263
12	Uchylsko	330	329	334	338	339	343	343
	Razem	19 087	19 187	19 328	19 425	19 495	19 636	19 810

Źródło: Dane Urzędu Gminy Gorzyce

Rysunek 2.2: Populacja Czyżowic

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gorzyce

nik urodzeń, stanowiący 22% ogólnej liczby urodzeń w gminie. Wzrost liczby urodzeń jest szczególnie widoczny w ostatnich czterech latach, co obrazuje poniższy wykres. Dowodzi to stale poprawiającej się sytuacji materialnej mieszkańców. Ponadto, wpływ na to zjawisko ma również fakt, iż miejscowość ze względu na swoje atrybuty, jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, szczególnie dla młodych osób. Przypuszczać zatem należy, iż w następnych latach wszystkie wskaźniki demograficzne miejscowości, w dalszym ciągu przedstawiać się będą pozytywnie.

Jeżeli chodzi o liczbę zgonów w miejscowości Czyżowice, na przestrzeni ostatnich lat przedstawia się ona następująco: Wskaźnik przyrostu naturalnego, przedstawiony na poniższym wykresie, kształtuje się bardzo pozytywnie. Dane dotyczące przyrostu naturalnego w Czyżowicach przedstawiają się tym bardziej optymistycznie, jeżeli skonfrontować je z prognozą demograficzną Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2010–2030 sformułowaną dla powiatu wodzisławskiego – przewiduje ona, iż liczba ludności